

**Додаток до матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»**

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману

Тези доповідей

**22 листопада 2024 року
м. Харків, Україна**

**Харків
2024**

УДК 658.15

Особливості планування діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності

Томах Вікторія Володимирівна,

канд. екон. наук, доцент кафедри МЛІ,

ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна),

e-mail: viktorii.tomakh@hneu.net

Діяльність будь-якого підприємства, незалежно ні від сфери діяльності, ні від його розмірів, може бути ефективною тільки за умови якісного та своєчасного планування. Саме якісно розроблений план, який враховує всі особливості діяльності підприємства, особливості оточуючого середовища на момент його написання, є однією з основних складових ефективної діяльності підприємства.

У науковій літературі можна зустріти значну кількість робіт, що присвячено саме питанням планування діяльності підприємства. Це питання досліджують як українські, так і закордонні вчені, серед яких можна виділити: Євтушенко Н. О., Заставнюк Л., Jayesh Jhurani, Gary A Langenwalter та ін.

Дослідження вітчизняних підприємств показало, що з 2000 р. більшість підприємств взагалі не приділяють процесу планування належної уваги. Таке становище найчастіше обумовлено, *по-перше*: неправильним розумінням як мети, так і процесу планування та, *по-друге*: розумінням його виключно як директивного планування в межах адміністративного управління, що, звісно, не відповідає його дійсним цілям та можливостям. На цей час важливо донести, що саме якісне планування дозволить підприємству встановити реальні цілі та допоможе досягнути їх в найкоротші терміни з найменшою кількістю витрачених ресурсів і з найвищою ефективністю. Однією з головних умов якісного планування є залучення якомога більшої кількості працівників підприємства на різних рівнях розроблення плану, для того щоб весь персонал підприємства розумів мету пла-

нування, шляхи його реалізації та можливість і необхідність вкладу кожного працівника в його досягнення.

За думкою Євтушенко Н. О., «планування діяльності підприємства це процес розробки та постановки цілей щодо формування, розподілу й використання обмежених ресурсів підприємства та створення схеми дій задля їх досягнення з урахуванням системи якісних та кількісних показників» [1, с. 55]. На наш погляд, саме це визначення є найбільш повним та водночас лаконічним і враховує особливості сучасного середовища.

Аналіз діяльності сучасних підприємств і розробок науковців в галузі планування діяльності дозволив виявити, що кількість етапів процесу планування діяльності та їх функції можуть суттєво різнитися. Таке положення можна пояснити тим, що структура процесу планування суттєво залежить як від життєвого циклу підприємства, так і від виду планування, термінів, його мети тощо. Так, Євтушенко Н. О. у своїх працях виділяє 9 етапів, а саме:

- формулювання основних цілей підприємства на конкретний період часу та розробка конкретних завдань відповідно до сформованих цілей;
- збір, оцінка й аналіз вхідної інформації підприємства;
- ідентифікація факторів ризику відповідно до рівнів управлінської звітності у межах систем підприємства;
- ідентифікація факторів ризику через цілі управлінської звітності підприємства:
 - прийняття управлінських рішень щодо системи планування;
 - здійснення контролю системи планування, оцінка результатів діяльності;
 - аналіз економічної інформації та оцінка її за якістю та рівнем обробки;
 - перевірка достатності запропонованих планів на предмет якості;

- оформлення та документування результатів процесу планування;
- контроль за виконанням процесу планування [1, с. 56].

Тульчинська С. О. виділяє такі етапи процесу планування: визначення всіх цілей розвитку підприємства, визначення та деталізація конкретних цілей та завдань на визначений проміжок часу; визначення шляхів, методів та інструментів для їх досягнення; систематичний контроль за досягненням поставлених цілей, шляхом співвідношення планових та фактичних показників виробничо-господарської діяльності підприємства. Заставнюк Л. виділяє такі етапи, як детальне вивчення проблеми; формування системи планування; уточнення нормативів конкурентоспроможності планового об'єкта та інших вимог; формування, узгодження і затвердження планів; доведення планових завдань до виконавців; координація виконання плану; облік та контроль виконання конкретних планових завдань і параметрів [1, с. 26].

Кожен з цих науковців безумовно праві, як й інші, що виокремлюють свої етапи процесу планування. Розбіжності в етапах планування можуть обумовлюватися тим, а який саме вид планування ми розглядаємо, на який термін, чи це планування діяльності міжнародної корпорації, чи діяльності середнього підприємства, а головне – від того, наскільки детально прописані всі етапи процесу планування. Найчастіше етапи планування відрізняються саме через те, що ряд науковців більше уваги приділяє першим етапам планування та розписує їх більш детально, дехто більш детально розглядає прикінцеві етапи тощо.

На наш погляд, доцільно виділити укрупнені етапи процесу планування, а вже на кожному підприємстві, залежно від ряду вищевказаних факторів, він буде розписуватися та розглядатися більш детально, саме з урахуванням того, що є метою цього планування. У випадку, коли підприємство починає з того, що бере за основу для свого плану дуже детально розписані етапи планування незважаючи

на те, а для чого та з якою метою вони були розроблені, може потрапити в ситуацію коли вони не будуть відповідати ні меті планування підприємства, ні його можливостям, що призведе до втрати часу – ресурсу, що є невідновленим.

Важливим моментом та особливістю планування діяльності підприємства в сучасних невизначених умовах є необхідність використання інноваційного підходу та креативного потенціалу персоналу підприємства. Що обумовлено тим, що саме креативний підхід стимулює підприємства до вироблення креативних управлінських рішень, що зумовлять отримання конкурентних переваг на кожному етапі розроблення та впровадження планів.

При плануванні діяльності підприємства в умовах невизначеного середовища доцільно використовувати такі креативні інструменти: мозковий штурм, візуалізація плану, метод аналогій та метафори, метод призначення ролей, а також ігри та вправи. Використання цього інструментарію креативного менеджменту дозволить задіяти найбільшу кількість персоналу підприємства для розроблення плану його діяльності. Саме це дозволить розробити ефективний план діяльності підприємства, що дозволить отримати найкращі економічні результати.

Література

1. Євтушенко Н. О. Планування як ефективний інструмент управління підприємством в умовах невизначеності та ризику. *Інтелект XXI*. 2023. № 1. С. 53–59. http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2023/2023_1/12.pdf
2. Заставнюк А. Особливості організації процесу планування в системі менеджменту сучасних підприємств // Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки». 2020. С. 66–68.
3. Jayesh Jhurani. Revolutionizing enterprise resource planning: the impact of artificial intelligence on efficiency and decision-making for corporate strategies / Jayesh Jhurani. *International Journal of Computer Engineering and Technology (IJCET)*. 2022. Vol. 13. Issue 2. P. 156–165. Article ID: IJCET_13_02_019. URL: <https://iaeme.com/Home/issue/IJCET?Volume=13&Issue=2>

Секція 1. Проблеми стратегічного управління конкурентоспроможністю на основі інновацій

.....

4. Gary A Langenwalter. Enterprise Resources Planning and Beyond Integrating Your Entire Organization. 2000. 424 p.

DOI: <https://doi.org/10.1201/9781420049060>

Тези надійшли до редакції 01.11.2024 р.

